

Η έναρξη του Β' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου του περιοδικού "Θεολογία"

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Σε “πρωτεύουσα” του θεολογικού διαλόγου, ενός διεπιστημονικού διαλόγου για τη σύγχρονη ψηφιακή πραγματικότητα, του διαλόγου με όλες τις επιστήμες, μετετράπη η “συμπρωτεύουσα” Θεσσαλονίκη, φιλοξενώντας υψηλούς προσκεκλημένους και κορυφαίους επιστήμονες για το Β' Διεθνές Συνέδριο του περιοδικού “Θεολογία”.

Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Δευτέρας στον Προσκυνηματικό Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου, πολιούχου της πόλης. Ο ναός είχε διαμορφωθεί έτσι, ώστε να παραστούν περισσότεροι από 700 καλεσμένοι. Στον Σολέα κάθονταν οι Προκαθήμενοι των Εκκλησιών και οι εκπρόσωποι των Αυτοκέφαλων Εκκλησιών που συμμετέχουν στο Συνέδριο.

Στο κέντρο του ναού βρισκόταν ο ΠτΔ κ. Κωνσταντίνος Τασούλας, ενώ παρέστησαν πλειάδα Αρχιερέων της Εκκλησίας της Ελλάδος και του εξωτερικού, η κα Σοφία Ζαχαράκη εκπροσωπώντας τον Πρωθυπουργό κ. Κυριάκο Μητσοτάκη, εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, Πολιτικοί, εκπρόσωποι φορέων και συλλόγων, ακαδημαϊκοί, κλήρος και λαός.

Αλέξανδρος Κατσιάρας: Η ορθόδοξη θεολογική σκέψη και η κουλτούρα της Ρωμιοσύνης συναντώνται με την ελληνική Πολιτεία

Ο Γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου και Γενικός Διευθυντής της ΕΜΥΕΕ κ. Αλέξανδρος Κατσιάρας δίνοντας το στίγμα του θέματος του Συνεδρίου τόνισε: «Σήμερα, εδώ, η ορθόδοξη θεολογική σκέψη και η κουλτούρα της Ρωμιοσύνης, εκπροσωπούμενες από τον Οικουμενικό Πατριάρχη και σχεδόν όλους τους Προκαθημένους –είτε αυτοπροσώπως είτε δι’ αντιπροσώπων– συναντώνται με την ελληνική Πολιτεία διά του Προέδρου της Δημοκρατίας, για να ερευνηθούν το φιλοσοφικό υπόβαθρο της τεχνολογίας και την οντολογία της. Με το Συνέδριο αυτό, που διοργανώθηκε από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, γίνεται μια τομή στον περί τεχνολογίας λόγο, που αποκτά και θεσμική έκφραση. Διότι από εδώ και στο εξής κανένας δεν θα μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν γνωρίζει πως η ψηφιακή τεχνολογία έχει φιλοσοφικό υπόβαθρο».

Επίσης, σημείωσε: «Όσοι παρίστανται σήμερα στην τελετή έναρξης γίνονται μάρτυρες μιας θέασης της ιστορίας και της τεχνολογίας, που μέχρι τώρα ασφυκτιούσε στις σελίδες φιλοσοφικών βιβλίων και βιβλιοθηκών. Με το Συνέδριο που αρχίζει σήμερα, η θέαση αυτή πιστεύουμε ότι αποκτά μια νέα επικαιρότητα, με διεπιστημονική προσέγγιση και θεολογική προοπτική. Η παγκόσμια πρωτοτυπία και πρωτιά του Συνεδρίου, η ουσιαστική του σημασία, δεν προέρχονται από αριθμητικά ή ποσοτικά χαρακτηριστικά. Αντλεί το κύρος του από το γεγονός ότι ένας θεσμός, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, με τη συμπαράσταση Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων και Ημιαυτόνομων Εκκλησιών και της Ελληνικής Πολιτείας, θέτει επί τάπητος το μείζον ζήτημα της φιλοσοφίας, της «οντολογίας» της ψηφιακής τεχνολογίας, σε έναν κόσμο που προτιμά τις μηχανές από τους ανθρώπους.

Το θέμα και το αντικείμενο του Συνεδρίου δεν είναι η ενασχόληση με την καλή ή την κακή χρήση της τεχνολογίας. Όσο κι αν επιμένουν μερικοί, ο κύκλος αυτής της συζήτησης έχει κλείσει και χωρίς αποτέλεσμα. Δεν είναι άνευ σημασίας ότι το αίτημα για τη θέσπιση ηθικών κανόνων για τη χρήση της τεχνολογίας διατυπώθηκε με ιδιαίτερη ένταση μετά τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη

Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Σχεδόν έναν αιώνα μιλούμε για ρυθμιστικά πλαίσια και κανόνες. Και είτε τους θέτουμε χωρίς να τους συνυπογράφουμε όλοι, είτε –το κυριότερο– η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας τους ξεπερνά, καθιστώντας τους παρωχημένους.

Όλη αυτή η συζήτηση περί καλής και κακής χρήσης της τεχνολογίας μοιάζει με ψευδοδίλημμα, το οποίο συσκοτίζει και αποσιωπά τη φιλοσοφία που υποκρύπτεται πίσω από την τεχνολογία. Πώς θα μπορούσαν να τεθούν κανόνες και κριτήρια καλής χρήσης, όταν δεν υπάρχει γενική συμφωνία, ούτε καν σε φιλοσοφικό επίπεδο, για το τι είναι αγαθό και τι είναι ηθικό; Όταν, από άνθρωπο σε άνθρωπο, από θρησκεία σε θρησκεία, από πολιτική σε πολιτική αλλάζει ο ορισμός του αγαθού και του ηθικού; Και πώς θα μπορούσαμε ποτέ να οριοθετήσουμε αποκλειστικά «καλή χρήση»; Για να συμβεί κάτι τέτοιο θα έπρεπε να καταργηθεί η ελευθερία του ανθρώπου και η αναμαρτησία του. Οποία ύβρις...»

Ολοκληρώνοντας την εισαγωγική του τοποθέτηση υπογράμμισε: «Ελπίζουμε πως στο πλαίσιο και αυτού του Συνεδρίου θα συγκροτηθεί γόνιμος και ενδιαφέρων διάλογος. Σε τρεις μήνες, τα πρακτικά του, μεταφρασμένα στα αγγλικά, θα αποσταλούν σε όλους τους ηγέτες του κόσμου, σε Προέδρους και Ηγεμόνες, στον Πάπα της Ρώμης και σε όλους τους θρησκευτικούς ηγέτες, στην προσπάθεια ενίσχυσης του σχετικού προβληματισμού και του διαλόγου. Γιατί το ζήτημα της ψηφιακής τεχνολογίας είναι φαινομενικά απλό, αλλά γίνεται περίπλοκο, διότι κατά βάθος είναι αυτοαναφορικό. Και αυτή η αυτοαναφορικότητα τρέφει τον ανθρώπινο ναρκισσισμό και τανάπαλιν, σε έναν φαύλο κύκλο εγχρονισμένο μέσα στην ιστορία. Ο μόνος τρόπος για να σπάσει αυτός ο αδιέξοδος κύκλος είναι να προσανατολιστούμε στα Έσχατα και να αντλούμε από εκεί την ταυτότητά μας».

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης για την ιστορία του περιοδικού Θεολογία

Κατόπιν κηρύσσοντας την έναρξη του Συνεδρίου ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος αναφέρθηκε στην ιστορία του περιοδικού Θεολογία τονίζοντας πως έχει καταφέρει να συνδέσει την πίστη με τη ζωή, χωρίς αμυντικά και φοβικά σύνδρομα. «Εις την συνάντηση με τον εκάστοτε πολιτισμό, στόχος της θεολογίας είναι να μεταδώσει το μήνυμα του Ευαγγελίου άθικτο, ακέραιο, ανόθευτο· και να το παρουσιάσει με τα πιο έξοχα μέσα επικοινωνίας που μπορεί να παράσχει ένα πολιτιστικό περιβάλλον. Η χρήση των δυνατοτήτων, τις οποίες προσφέρει ο πολιτισμός, αποτελεί ένδειξη ζωτικότητας και δυναμισμού της θεολογίας. Δεν αντίκειται η συναφειακότητα και η ευθύνη της θεολογίας να διατυπώνει την αλήθεια του Ευαγγελίου ενώπιον της ιστορικής στιγμής εις την καθολικότητα και τον διαχρονικό χαρακτήρα του Ευαγγελικού λόγου» σημείωσε ο Οικουμενικός Πατριάρχης.

Κωνσταντίνος Τασούλας: “Η ορθόδοξη θεολογία δύναται να εισφέρει στοχαστικό και κριτικό λόγο σε ένα ζήτημα που απασχολεί”

Στη συνέχεια ο ΠτΔ κ. Κωνσταντίνος Τασούλας τόνισε: «Θεωρώ πολύ σημαντική αυτή την πρωτοβουλία της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, καθώς μαρτυρά την ενεργό συμμετοχή της Ορθόδοξης εκκλησίας και θεολογίας στα ζητήματα του καιρού μας, την ικανότητά της να αφουγκράζεται το τι συμβαίνει γύρω της, τιμώντας την κληρονομιά που παρέλαβε από τους Πατέρες της. Πιστεύω ακράδαντα ότι η ορθόδοξη θεολογία δύναται να εισφέρει στοχαστικό και κριτικό λόγο σε ένα ζήτημα που απασχολεί τόσο τους επιστήμονες που σχεδιάζουν τα ευφυή ηλεκτρονικά συστήματα όσο και τους χρήστες τους: δηλαδή τις ανθρωπολογικές, κοινωνικές και υπαρξιακές επιπτώσεις της εξέλιξης της τεχνολογίας προς κατευθύνσεις μέχρι πρότινος αδιανόητες. Κι αυτό διότι είναι πλέον εμφανές ότι η εξέλιξη αυτή παράγει σεισμικές μετατοπίσεις στον πυρήνα της ανθρώπινης ταυτότητας».

Αρχιεπίσκοπος Αθηνών: “Η Εκκλησία σήμερα ανοίγει έναν καινούργιο διάλογο: τον διάλογο με την τεχνολογία και το ήθος της”

Αμέσως μετά ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος υπογράμμισε: «Είναι σημαντικό ότι η Εκκλησία σήμερα ανοίγει έναν καινούργιο διάλογο: τον διάλογο με την τεχνολογία και το ήθος της. Η τεχνολογία δεν είναι ουδέτερο «εργαλείο». Φέρει μέσα της μια νοοτροπία, ένα ήθος, έναν τρόπο να κατανοούμε τον κόσμο. Αυτός ο τρόπος περνά, σιγά-σιγά, στους χρήστες. Δεν έχει σημασία αν χρησιμοποιούμε την τεχνολογία για «καλό» ή για «κακό». Ακόμη και μέσω της καλής χρήσης, η τεχνολογία μας κατευθύνει πώς να βλέπουμε τον χρόνο, το σώμα, τον άλλον άνθρωπο και τον κόσμο. Και μεταδίδει μια ορισμένη «φιλοσοφία». Ποια είναι αυτή; Είναι η αγάπη για την ταχύτητα. Η προτίμηση στο εύκολο και στο άμεσο. Η συνήθεια να μετράμε τα πάντα με αριθμούς: «πόσα», «πόσο γρήγορα», «πόσο συχνά». Είναι η πίεση να είμαστε πάντα «συνδεδεμένοι», πάντα διαθέσιμοι, πάντα παραγωγικοί. Είναι, ακόμη, η κλίση να βλέπουμε τον άλλον σαν «δεδομένα» ή «ακροατήριο», και τον εαυτό μας σαν «προφίλ». Αυτό δεν είναι τυχαίο. Η τεχνολογία, όπως την ζούμε, γεννήθηκε και αναπτύχθηκε μέσα σε ένα συγκεκριμένο σύστημα: τον καπιταλισμό. Επομένως, φέρει εξ αρχής μέσα της τους στόχους αυτού του συστήματος: την προτεραιότητα του κέρδους, τη διαρκή αύξηση και επέκταση, την εμπορευματοποίηση της προσοχής μας. Αυτή είναι η «λογική» που οργανώνει τα μέσα, τα προϊόντα, ακόμη και τις σχέσεις μας. Γι' αυτό οι πλατφόρμες ζητούν περισσότερο χρόνο, περισσότερα «κλικ», περισσότερη κατανάλωση».

Η κεντρική διάλεξη του Ομότιμου Καθηγητή Ε.Ι.Ε. Ευθύμιου

Ακολούθησε η κεντρική διάλεξη του Ομότιμου Καθηγητή Ε.Ι.Ε. Ευθύμιου «Η οντολογία της σύγχρονης τεχνολογίας». Ο Καθηγητής αναφέρθηκε στην Τεχνολογία και την Τεχνολογία και επεσήμανε ότι η εμφάνισή της τον 19ο αιώνα μετά την Βιομηχανική Επανάσταση, ενώ όλους τους προηγούμενους αιώνες μιλάμε για τεχνική. Αναφέρθηκε μάλιστα στο παράδειγμα του μηχανισμού των Αντικυθήρων που είναι ένα επίτευγμα της τεχνικής. Κατά την μακραίωνη περίοδο της τεχνικής αυτός που επινοεί, σχεδιάζει και κατασκευάζει το αντικείμενο και στην παραμικρή λεπτομέρεια τοποθετεί και το τελευταίο γρανάζι. Όμως με την ανάπτυξη της Τεχνολογίας ο άνθρωπος που επινοεί το έργο του είναι αποξενωμένος από την κατασκευή, όπως, επίσης, και ο χρήστης δεν γνωρίζει τίποτα από το τεχνολογικό επίτευγμα απλώς μόνο το χρησιμοποιεί.

Το Β΄ Διεθνές Συνέδριο του περιοδικού «Θεολογία» ξεκίνησε με ιδιαίτερη λαμπρότητα, αναδεικνύοντας τη Θεσσαλονίκη σε σημείο αναφοράς για τον ψηφιακό του στην

Φωτογραφίες: Χρήστος Μπόνης